

Startsida > Debatt > Miljarder av statligt innovationsstöd hamnar i fel händer

Miljarder av statligt innovationsstöd hamnar i fel händer

av Örjan Strandberg i Debatt 2019-09-10 11:56

av Örjan Strandberg

Staten avsätter miljardbelopp för innovation till universitet och högskolor men problemet är att endast högst 20% av omsatta innovationer kommer därifrån. Det betyder att individuella uppfinnare som historiskt legat till grund för våra storföretag riskerar att försvinna, i bästa fall utomlands, i sämsta fall helt och hållet. Vilka uppfinningar och lösningar på dagens problem hade redan existerat om pengarna hamnade rätt?

Ordet 'innovation' är sedan ett decennium oerhört centralt i samhället. Alla regeringar, företag, kommuner, landsting med flera satsar på 'innovation'. Men den av forskarvärlden upprätthållna missuppfattningen om innovationers ursprung kostar statsbudgeten 10-tals miljarder och får som resultat att Sverige backar i industriell tillväxt och därmed välfärd. Och att de individuella uppfinnare som historiskt alltid varit ursprungen till storföretag som Ericsson, ABB, AGA, SKF med flera försvinner. I bästa fall utomlands, (i sämsta fall helt och hållet).

13 av Sveriges universitet har s.k. innovationskontor inrättade som årliga får statliga miljonbelopp för att prestera – innovation.

Verket för innovativa system – Vinnova – delar årligen ut 3 miljarder till, huvudsakligen, forskningsrelaterade projekt, ytterst få till 'innovationer' utan akademisk anknytning.

Fyra universitetskluster/'centers of excellence' gavs mellan 2004–2016, statliga anslag om 120 mkr, omfattande drygt 100 forskare, för att forska i ämnet svensk innovation.

Tyvärr har inga vägledande resultat redovisats som skulle kunnat stärka eller stimulera de miljöer varifrån innovationer huvudsakligen kommer.

Staten avsätter för 2019 årligen 37 miljarder till FoU/innovation, varav hälften – 18,5 miljarder - går direkt till universiteten och högskolorna.

Sverige rankas mycket högt hos GII, OECD med flera för sitt "optimala innovationsklimat" genom att Sverige som nation investerar mer än 3% av BNP i "innovation", vår generellt höga utbildningsnivå samt många doktorander.

Problemet är att den akademiska sfären inte är den huvudsakliga miljö där innovation uppstår. Det vill säga, forskare är inte samma sak som uppfinnare.

En forskares incitament/motiv är ju att utforska, definiera och presentera det existerande, medan uppfinnarens incitament/motiv är den radikala motsatsen; att skapa det ännu ej existerande.

Akademiker argumenterar ofta att uppfinnande förutsätter kunskap. Det är sant, samhället behöver kunskap/forskning. Men internationell historik och statistik fastslår att det inte är forskare som uppfinnar.

Endast 5–6% av all världens patent kommer från universitet/ högskolor. Hela 95% kommer således inte därifrån.

Svenska och utländska forskningsstudier slår fast att $\rightarrow\rightarrow\rightarrow$, medan 80% kommer från individuella uppfinnare i anställning eller i egen verksamhet.

Sveriges universitet och högskolor uppstår 99,3% av statligt FoU-stöd, medan innovatörer/uppfinnare utanför akademien har motsvarande 0,7% att dela på (via Almi).

Regeringens innovationsråd har inga representanter för innovatörer.

Regeringens fem utsedda samordningsgrupper för Sveriges strategiska innovationsområden (budgeterade 845 mkr) har inga representanter för innovatörer.

Nobels fysikpris skall, enligt testamentet, delas ut till den som gjort "den viktigaste upptäckt eller uppfinning". Vetenskapsakademien beslöt under ett sammanträde i början av 1900-talet frångå lydelsen, för att istället prioritera 'upptäckt' dvs forskning. Man beslutade att den uppfinnare som innehade patent på sin uppfinning, inte skulle få kvalificera för nominering. Följaktligen har Nobels fysikpris i snart 120 år, delats ut till 80% för forskningsresultat, trots att testamentet på inget sätt medger en sådan prioritering. Mycket förklaras av att det endast är akademiska institutioner som tillåts nominera pristagare.

På Arlandas porträttgalleri anges Alfred Nobel vara 'vetenskapsman och instiftare av Nobelpriset', medan Håkan Lans ett par ramar bort anges som 'uppfinnare'. Deras egna uppgifter om sig, är precis de motsatta. Etiketterna har satts i modern tid och - medvetet eller ej - bidrar till det kostsamma tankefelet om var innovation kommer ifrån.

En forskarkultur som inte korrekt redogör förutsättningarna för teknisk utveckling och industriell tillväxt – trots att man besitter både resurser och källtillgångar – ägnar sig per definition åt uppsåtligt oredlig forskning. Konsekvenserna drabbar oss alla, regeringar ges felaktiga beslutsunderlag när budgetar sätts, landets verkliga innovatörer går förlorade.

Om det beror på politikernas okunniga projektion av modeordet 'innovation' som forskarsfären tacksamt ges finansiering för, är egentligen ointressant.

Ska Sverige återta vår höga industriella konkurrenskraft, måste stödet till utveckling av nya produkter, metoder och system hitta fram till de som levererar desamma.

Örjan Strandberg
Talesperson för Nationella Innovatörsrådet
Ordförande för Stockholms Innovatörskrets